

DURUM MUHAKEMESİ

Faşizmin sürüp giden tırmandırılışı son günlerde birden daha da hızlandırıldı ve öğrenci gençlik alanının dışına çok yönlü olarak taşındı. Cinayetler aklın almaya-acağı bir pervasızlıkla işleniyor ve listesi kabardıkça kabarıyor. Son önemli ve anlamlı olay, TÖB-DER, TÜM-DER ve TÜTED'in düzenlediği ve başarıyla yürüttüğü miting ve yürüyüş, bu gösteriye dıştan yapılan silahlı saldırılar, gösteri ve saldırılar karşısında MC iktidarının aldığı tavır ve yaptığı işlem. Saflar daha da belirginleşiyor. Kimlerin solda görünüp sağda oldukları, büyük burjuvazi, MC iktidarı ve faşizmle koalisyon halinde bulundukları ortaya çıkıyor. Maoculuk gerçek yerini ve yüzünü açığa vuruyor.

Bununla beraber, kanımızca, bütün bu olup bitenler tam boy açık bir faşizme, 12 Mart benzeri bir askerî yönetime gidişin işaretleri değildir. Bu olasılık bizce zayıf görünüyor. Yapılmak istenen, “çok partili çoğulcu parlamenter rejim” görünümünü altında olabildiğince sıkı, baskıcı, faşizan bir yönetimi gerçekleştirip, demokratik toplumsal muhalefetin elinin kolunun bağlandığı bir ortam içinde seçimlere gitmektir. Faşist tırmanışın son günlerde hızlandırılışının nedeni, sıkıyönetime veya askeri müdahaleye yol açmaktan çok, böyle bir ortamın hazırlanması girişimidir. MC ve onun başı Demirel seçimlere böyle bir ortamda gitmeyi kendi açılarından yararlı, hatta zorunlu görüyorlar.

Demirel sık sık sıkıyönetimden söz etse de aslında buna başvurmada işleri idare etmeyi yeğler. Demirel bilmektedir ki, işe bir kere askerler el koydu mu, durumun kendi aleyhine işlemesi ve siyasal hayatının tasfiyesiyle sonuçlanması olasıdır. Dolaşan söylentilere göre Türkeş, kara kuvvetlerinin kendi yanında olduğu ve jandarma ile poliste etkin güce sahip bulunduğu iddiasındadır ve kendi komandolarına da güvenmektedir. Böyle olsun veya olmasın, şurası kesindir, “bir sıkıyönetim ilanı veya askeri darbe halinde” Türkeş, ne gücü varsa hepsini kullanarak hareketin başına geçmek, dümeni eline almak yolunda elinden geleni yapacaktır ve koalisyon ortaklarının gözünün yaşına bakmayıp tek “güçlü adam” olmak isteyecektir.

MSP oldu olası sıkıyönetime ve askeri darbeye alerjiktir. CHP'nin tavrının ise, artık bir ağırlığı kalmadığı için, şöyle veya böyle olmasının gelişmeleri belirlemek açısından pek önemi yoktur.

Ordu kadroları içinde Türkeşçi unsurlar bulunsa ve hatta bunlar belirli bir güce sahip olsalar bile, yüksek kademedeki belirleyici rol oynayabilecek etkin unsurların ülke siyasetine doğrudan müdahale yanlısı olacakları kuşkuludur. 27 Mayıs ve 12 Mart deneylerinden; ülkeyi idarenin, ekonomik sorunlara çözüm getirmenin, dış politikayı yürütmenin, yönetimi ele geçirmek kadar kolay olmadığı konusunda yeterince bir ders alınmış olmalıdır. Ayrıca dış konjonktür de askeri müdahaleye elverişli değildir. AET ile ilişkilerin çıkmaza girdiği, Avrupa konseyinde Türkiye aleyhinde bir raporun görüşüldüğü bir sırada askeri bir müdahale Türkiye'yi dış

ilişkilerinde, özellikle batı Avrupa ile ilişkilerimde zor bir duruma sokar.

Askeri müdahaleye ABD'nin tavrı da olumsuz olabilir. CIA, Çağlayangil'in dediği kadar "içimizde" ise, askeri girişimi önleme yoluna da gidebilir. Elbette bunu demokrasi aşığı olduğundan yapmaz. Yeni Carter yönetimi dış ülkelerde "yığınların desteklemediği yönetimleri desteklemeyeceklerini" açıklıyorsa, bu, askeri müdahalelerin, cuntaların istenilen meyveleri vermediği sonucuna varmış olmalarındandır. Şimdi ABD, kontrol altına almayı amaçladığı veya aldığı ülkeleri, oralaradaki demokratik, ilerici, sol ve ulusal bağımsızlıktan yana güçleri doğrudan karşısına alır görünmeden, sosyal demokrat partiler ve liderlerini, Batı yanlısı "ılımlı" ulusal kuruluş savaşlarını kullanarak emperyalist kamp içinde ve ABD'nin yönlendirici nüfusu altında tutmayı tasarlıyor. Carter, tekelci büyük burjuvazinin politikasını içte ve dışta böyle dolaylı, demokratik görünümlü yollardan yürütmek üzere iki yıldır özel bir komisyon tarafından yetiştirilip hazırlanmış. Komisyon 200 üyeli ve üç taraflıymış. ABD, Batı Avrupa ve Japonya temsilciliklerinden oluşma Komisyonun genel yönetmenliğini yapmış olan Brzezinski de şimdi, Nixon döneminde Kissinger'in gördüğü Ulusal Güvenlik Danışmanlığı görevine getirilmiştir. Brzezinski yazılarında, dış politikada hür dünya temasının artık eskisi gibi etkin olmadığını, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde eşitlik talebinin ve eğiliminin ağır bastığını belirtiyor. Bunun için de gelişmiş, güçlü kapitalist dünyanın daha geri ve güçsüz ülkelere uygulayacağı politika değiştiriliyor.

Bu oluşumun Türkiye açısından anlamı var. Gelişmiş emperyalist-kapitalist ülkeler Türkiye'deki politik iktidar sorununun sivil düzeyde, politik partiler arasında çözümlenmesini yeğleyecek demektir. Böylece bu konuda iç ve dış dinamiklerde sağ kanatlar üst üste çıkıyor. Bu arada, Atina kaynaklı bir haberde Carter yönetiminin bir CHP iktidarına eğilimli olduğunun belirtilmesi ilginç.

Ama şimdi Türkiye'de üzerinde durulan çıkış yolu bir CHP iktidarı değil. Bu almanın gerçekleşebilmesi için Genel Seçimleri beklemek gerekiyor. Şimdi üzerinde durulan bir CHP-AP koalisyonu. Bu olmazsa, tüm partileri veya MHP dışında diğer partileri içine alan bir milli koalisyon. Demirel ve MHP bu çözümden yana değillerdir. MC iktidarında seçimlere gitmeyi yeğlerler, ama söz konusu "çözümü" kabul etmek zorunda kalabilirler. Şunu unutmamak gerekir ki, MHP yeni koalisyonun dışında bırakılsa bile, ne büyük burjuvazi, ne dış güçler onu temelli gözden çıkarmayacaklardır. Ne kadar "demokratik" davranılmak istense, baskı yöntemleri kullanılacak, gerektiğinde şu veya bu ölçüde saldırılara, hatta silahlı çatışmalar çıkarmaya büyük burjuvazi ve dış güçlerce ihtiyaç duyulacaktır. Bu işler için Türkeş'e, partisine ve komandolarına gerek vardır. MSP'yi ise kolayca gözden çıkarabilirler, ama bugünkü koşullarda anahtar parti durumunda olduğundan o da koalisyona alınmak durumundadır.

Erken seçim olasılığı güç kazanıyor. Demirel MC iktidarında, CHP ise geçici bir seçim hükümeti yönetiminde seçimlere gitmek istiyor. Demirel sıkışık ekonomik durumu kısa vadeli ve pahalıya malolan tedbirlerle, olağan dışı birtakım yöntemlerle bugüne kadar idare etti. Ama yükü çalışanların, halk kitlelerinin sırtına daha da yükleyecek girişimlere başvurmada durumu daha fazla idare edemeyecek noktaya geldi. Onun için erken seçim istiyor. Erken seçimin CHP için bir yararı yok.

MC'nin iktidardan uzaklaştırılıp geçici bir hükümette Ekim'de seçimlere gidilmesi CHP'nin daha hesabına gelir. Ama, bir askeri müdahale olasılığını önlemek ve ülkenin bunalımdan kurtarılmasına yardımcı olmama durumuna düşmemek için erken seçime de razı gelebilir. Yalnız geçici seçim hükümetinin kurulması şartıyla. MSP'nin tutumu açık değil, ikircikli. Tasarladığı yatırımlar için gerekli milyarları ve ithalatın denildiğine göre %70'inde kontrolü yetkisini Demirel'den koparıldıktan sonra Ekim'de seçimlere gitmeyi uygun görüyor. Ama Demirel'in başbakan, AP'nin büyük kanat olduğu bir koalisyon hükümetiyle seçimlere gitmenin AP'yi kazandıracağına, MSP'yi kayba uğratacağına da farkında. Galiba MSP açısından en yararlı çözüm, Ekim'e yakın, kendisinin içinde yer alacağı, AP'nin ise yer almayacağı bir hükümetle normal zamanda seçimlere gitmek. MSP'nin bu hesaplarının gerçekleştirilmesinde zorluk çıkaran iki nokta var: Biri, MSP'nin Parlamento grubundaki muhalif kanat, bunların MSP'den ayrılıp MHP'ye veya yeni Nizam Partisi'ne -ya da bir başka tarafa- gitmeleri olasılığıdır; ötekisi de, Ekim'e kadar beklemeye durumun elverişli olamayabileceğidir.

Bütçenin TBMM'sinden çıktığından sonra hemen veya daha geç bir tarihte bir seçim hükümeti kurulması operasyonunda Demirel harcanabilir. Böylece AP kurtarılmış olur ve koalisyona sokulur. Büyük burjuvazi ve emperyalist güçler artık yıprandığı, işe yaramadığı hatta bir engel haline geldiği kanısına vardıkları politikacılarını kolayca harcarlar. Demirel'in tasfiyesi, AP'nin içine gireceği çok partili bir geçici hükümet kuruluşunu kolaylaştırır. AP başkanı olarak Demirel'in yerini kim alır sorusu gerçek bir sorun değildir. Süleyman Demirel'i yoktan var edip bir hamlede AP'nin başına getiren güçler aynı mucizeyi bir daha gösterebilir. Bu güçler yeteneklerini ABD'de Carter'i başkanlığa, Fransa'da Edmond Barre'i başbakanlığa getirmede de göstermişlerdir. Bu ikisinin bugünkü konumlarına gelişleri de sürpriz olmuştur.

İster Haziran'da, ister Ekim'de olsun, seçimlere MC düşürülerek, bir seçim hükümeti kurularak gidilmelidir. AP ile MHP kesinlikle bu hükümetin dışında bırakılmalıdır. Defalarca belirttiğimiz üzere Milliyetçi Cephe'nin anti-demokratik, faşizan, baskıcı politikasının, silahlı saldırıların ve cinayetlerin baş sorumlusu Demirel ve partisidir. Demirel MHP'yi bu politikanın ve uygulamalarının vurucu gücü olarak kullanagelmıştır. CHP-AP koalisyonu veya AP'yi de içeren çok partili koalisyon bir çözüm değildir. Demokratik kitle mücadelesi konusunda "oyuna gelmemek"te pek duyarlı ve ısrarlı görünen CHP, asıl, büyük burjuvazinin ve onun dış dayanaklarının tezgâhlamak çabasında oldukları bu oyuna gelmemekte dikkatli olmalıdır. Demokratik, ilerici güçlerin mücadelesi bu tür bir koalisyonu tezgahlama oyununu bozmak hedefine yönelik olmalıdır. Türkiye İşçi Partisi bu anlayışla hareket etmektedir.

Çark Başak, Sayı 25, 16 Şubat 1977